

"DF-STUDIO PROJEKTOWE" S.C.

Sławomir Maksimowicz, Mirosław Snarski

15-565 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23

tel./fax (085) 7417091, tel.(085) 740 6070 kom. 0 607 635 941, 0601 396 357

Kredyt Bank S.A. I o/ Białystok, nr konta **08 1500 1083 1210 8009 9738 0000**, NIP **966-10-57-987**

www.df-studio.pl

e-mail: biuro@df-studio.pl df-studio@go2.pl

PROJEKT BUDOWLANY

REMONT I PRZEBUDOWA BUD. KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO, WIEŻ I OGRODZENIA ORAZ ZAGOSPODAROWANIA TERENU W ZAKRESIE MIĘDZY INNYMI: REMONT ELEWACJI, WYMIANA POKRYCIA DACHOWEGO, RENOWACJA I WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, REMONT I PRZEBUDOWA SCHODÓW ZEWNĘTRZNYCH ORAZ WYMIANA NAWIERZCHNI WOKÓŁ KOŚCIOŁA Z KOREKTĄ KONFIGURACJI TERENU NA CZĘŚCI DZIAŁKI O NR. EWID. GEOD. 1818 POŁOŻONEJ W TYKOCINIE

NAZWA OBIEKTU BUDOWLANEGO : Kościół p.w. Trójcy Przenajświętszej
ADRES OBIEKTU BUDOWLANEGO : UL. 11-GO LISTOPADA 2; 16-080 TYKOCIN
NR EWIDENC. DZIAŁEK : 1818 TYKOCIN
INWESTOR : Parafia Rzymskokatolicka p.w. Trójcy Przenajświętszej w Tykocinie
ADRES INWESTORA : UL. 11-GO LISTOPADA 2; 16-080 TYKOCIN
JEDNOSTKA PROJEKTOWANIA : DF-Studio Projektowe s.c.
Sławomir Maksimowicz, Mirosław Snarski
ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-565 Białystok

PROJEKTANT :

architektura -mgr inż. arch. Sławomir
MAKSIMOWICZ
upr.proj.w specj. architektonicznej
bez ograniczeń nr B1 /99/92
(czł.PdOIA nr PD-0077)

współpraca - mgr inż. arch. Agnieszka Mońko

- mgr inż. arch. Marta Wójcik
- mgr inż. arch. Magdalena Artysiewicz

konstrukcje - inż. Ryszard BUŁAT
upr.proj.w specj. konstr.-bud. nr B1/12/84 i B1/221/75
(czł.POIB nr PDL/BO/0163/01)

drogi -mgr inż. Krzysztof SZMIDT
upr.proj.w specj. dróg
nr B1 /31/90 (czł.POIB nr PDL/BD/1494/01)

inst. elektr. -mgr inż. Wojciech KAMIŃSKI
upr.proj.w specj. sieci i instalacji elektr. bez
ograniczeń nr B1 /7/01 (czł.POIB nr PDL/IE/0583/01)

inst. sanit. - mgr inż. Robert JURASZ
upr.proj.w specj. instalacji i urządzeń sanit.
bez ograniczeń nr B1 /75/90
(czł.POIB nr PDL/IS/1986/02)

SPRAWDZAJĄCY :

architektura - mgr inż. arch. Mirosław
SNARSKI
upr.proj.w specj. architektonicznej bez ograniczeń nr
B1 /152/91 (czł.POIA nr PD-0076)

konstrukcje - mgr inż. Helena MALISZEWSKA
upr.proj.w specj. konstr.-bud.nr
B1/ 16/81 (czł.POIB nr PDL/BO/0880/01)

drogi - mgr inż. Benedykt KWIATKOWSKI
upr.proj.w specj. dróg nr B1 204/89
(czł.POIB nr PDL/BD/0802/01)

Białystok 6 listopad 2011r

Projekt zagospodarowania terenu

-część opisowa-

1. Przedmiot inwestycji

Zamierzenie inwestycyjne obejmuje rewaloryzację zdegradowanych elementów budynku kościoła, wież i ogrodzenia-muru, polegającą na remoncie ścian, dachu i odtworzeniu detali według zachowanych gabarytów, na bazie istniejących materiałów. Działka nr 1818 w Tykocinie, gdzie znajduje się obiekt, jest własnością parafii. Projekt zakłada remont i przebudowę obiektu w zakresie między innymi: wymianę pokryć dachowych oraz renowację istniejących (kopuły wież) wymianę systemu odwodnienia dachu, częściową wymianę stolarki okiennej oraz istniejącą przeznaczoną do renowacji, remont i przebudowę schodów zewnętrznych głównego wejścia oraz zagospodarowanie otoczenia obiektu z wymianą nawierzchni utwardzonej, korektą konfiguracji terenu wraz z usprawnieniem ist. systemu odwodnienia terenu (tj. wyk. дренаżu i urządzeń sanit. wokół bud. kościoła)

2. Stan istniejący

Obszar na którym usytuowany jest Kościół to część zabytkowego założenia znajdującego się w centrum Tykocina. Budynek kościoła wraz z wieżami, zegarową i dzwonnicą oraz z półkolistymi galeriami zajmują całą wschodnią pierzeję prostokątnego rynku miejskiego (Placu Czarneckiego) i stanowi jego główny akcent architektoniczny. Posesja ograniczona jest ciągiem ulic, od północy ul. Poświętną z przylegającym do niej bud. alumnatu, od południa ul. 11-go listopada z bud. Szpitala. Za kościołem od wschodu znajduje się plebania a za nią budynki gospodarcze. Całe założenie poklasztorne otoczone jest murem. Na teren posesji można dostać się poprzez furtki i bramę wykonane w murowanym ogrodzeniu. Od placu Czarneckiego znajduje się reprezentacyjna brama główna, furtki usytuowane są w ogrodzeniu północnym i południowym. Fasada i wejście główne do obiektu otwarte są w kierunku dziedzińca.

Wokół budynku kościoła przebiega chodnik z płyt betonowych umożliwiający komunikację pomiędzy wejściami do zakrystii, wejściem głównym i bocznymi do świątyni, wejściem na teren plebanii i dziedzińcem przed fasadą kościoła.

Dziedziniec funkcjonuje jako dojście do świątyni (z płyt betonowych) przeznaczony do spacerów powiązanych ze zwiedzaniem i zgromadzeniami religijnymi.

Dziedziniec posiada symetrycznie umieszczone po obu stronach osi kościoła trawniki (dawne cmentarze). Na terenie dziedzińca znajdują się elementy małej architektury – krzyże, ławki, murowane ogrodzenie z bramą główną. Całość uzupełniają ciągi nawierzchni trawiastej wzdłuż elewacji kościoła i murów oraz opaski z płytek betonowych przylegającej do elewacji budynku kościoła .

Obsługa komunikacyjna obiektu w zakresie dojazdu pojazdów mechanicznych możliwa jedynie poprzez bramę główną. Przed nią, wzdłuż wschodniej krawędzi rynku, znajduje się niewielki parking.

Teren nie jest wyposażony w elementy nadziemnej i podziemnej infrastruktury technicznej. Istnieje jedynie elektryczne przyłącze napowietrzne. Wody opadowe odprowadzane są powierzchniowo.

Na terenie projektowanej inwestycji przeważa zieleń niska – trawniki. Występuje kilka drzew przeznaczonych do zachowania. Nie przewiduje się wycinek zieleni.

3. Stan projektowany

Przedmiotem opracowania jest: remont i przebudowa bud. kościoła z zagospodarowaniem terenu wokół kościoła wraz ze zmianą konfiguracji terenu. Nie wprowadza się generalnych zmian w stosunku do istniejącego zagospodarowania. Zmiany w układzie przestrzennym będą polegały na likwidacji niekorzystnych zjawisk wynikających z niewłaściwego ukierunkowania odpływu wody opadowej w stronę cokołu obiektu. W celu usprawnienia ist. systemu odwodnienia terenu,

konieczne będą korekty układu nawierzchni utwardzonych i trawiastych (uwidocznione w części graficznej opracowania i projekcie dróg) oraz wykonanie drenażu opaskowego wokół kościoła z odprowadzeniem wód opadowych do kanalizacji deszczowej wg proj. sanitarnego i drogowego

Projektuje się remont i przebudowę istniejących schodów zewnętrznych wejścia głównego z płyt kamiennych (granit). Wykonanie nowych przy wejściach zaplecзовych (wg. oddzielnego opracowania). Wzdłuż ścian budynku i murów kościoła opaski brukowe. Nawierzchnie utwardzone dziedzińca i alei pieszych będą wykonane jako kamienne rozbieralne z kostki i płyt granitowych - według części graficznej opracowania i danych projektu drogowego.

Miejsce na gromadzenie odpadów stałych związanych z obiektem na dotychczasowych zasadach (na terenie plebanii).

Zostanie wykonana nowa instalacja ogromowa z uziomem otokowym umieszczonym w gruncie wg proj. elektrycznego

Szczegółowe dane nt. projektowanych rozwiązań instalacyjnych w częściach branżowych projektu.

4. Zestawienie powierzchni

- pow. w granicach opracowania – 3229m²
- pow. zabudowy – 1031.50m²
- pow. utwardzona w granicach opracowania - 831,60 m²
- pow. zieleni w granicach opracowania – 1365.90m²

5. Dane o ochronie działki

Kościół Parafialny pw. Trójcy Przenajświętszej w Tykocinie znajduje się pod ochroną prawa, wynikającą z wpisu do Rejestru Zabytków pod rej. A-114 na podstawie decyzji nr Kult. V-2b-120-18-58 z dn. 30.IV.1958 r. Teren objęty opracowaniem wchodzi w skład układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków decyzją Kult. V-2b/38/77/56 z dn. 12.12.1956r i podlega pełnej ochronie konserwatorskiej.

6. Dane dot. eksploatacji górniczej działki

Teren, na którym znajduje się działka przeznaczona pod inwestycję, nie znajduje się w granicach obszaru eksploatacji górniczej.

7. Dane dotyczące zagrożeń planowaną inwestycją

Projektowana inwestycja nie stanowi zagrożenia dla środowiska oraz otoczenia.

8. Warunki posadowienia budynku

Według Badań geotechnicznych podłoża gruntowego GEOWIERT z maja 2011r. aut. Witold Sadowski, fundamenty budowli znajdują się w rodzimych mineralnych gruntach plejstocénskich oraz holocénskich gruntach nasypowych. Holocénskie to grunty nasypowe piaszczysto glbowe z domieszką gruzów. Zalegają na całym terenie objętym opracowaniem do głębokości 2,9m. Plejstocénskie to piaski drobno i średnioziarniste o średnim stopniu zagęszczenia oraz piaski gliniaste spoiste w stanie plastycznym i twardoplastycznym. Występujące wody gruntowe (lustra wody występuje od 2,25 do 3,30 m poniżej poziomu terenu) i sączeniowe powodują zawilgocenia i erozję murów podziemia oraz spoin fundamentów. Niniejsza dokumentacja zawiera m.in. projekt usprawnienia ist. systemu odwodnienia terenu (wykonanie drenażu wokół murów podziemia kościoła), który wraz ze zmianą ukształtowania terenu, pozwoli na wyeliminowanie tego niekorzystnego zjawiska.

opracował :

mgr inż. arch. Sławomir MAKSIMOWICZ

upr.proj.w specj. architektonicznej

bez ograniczeń nr B1 /99/92

(czł.PdOIA nr PD-0077)

Białystok , 6 listopad 2011 r.

OPIS TECHNICZNY

do projektu architektoniczno-budowlanego

REMONTU BUD. KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO p.w.Trójcy Przenajświętszej , WIEŻ I OGRODZENIA ORAZ ZAGOSPODAROWANIA TERENU

I. Dane ogólne

1. Obiekt: Kościół - świątynia rzymskokatolicka
2. Adres: ul.11-go listopada 2; 16-080 Tykocin
3. Inwestor: Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Trójcy Przenajświętszej
4. Wykonawca: DF-Studio Projektowe s.c.*Sławomir Maksimowicz, Mirosław Snarski*
15-565 Białystok, Dojlidy Fabryczne 23

5. Metraż:

- pow. zabudowy	- 1031,50 m ²
- wysokość :	
- wieży zegarowej	- 25,35 m
- wieży dzwonnej	- 25,70m
- kalenicy dachu nad nawą główną	- 24,62 m
- szerokość	- 1940,00 m
- długość	- 40,38 m

6. Budynek zlokalizowany jest w Tykocinie, w następujących strefach :

- **I** strefa obciążenia wiatrem $q_k = 250 \text{ Pa}$, $V_k = 20 \text{ m/sec}$
- **4** strefa obciążenia śniegiem : $S_{nk} = 1,60 \text{ kN/m}^2$
- głębokość przemarzania gruntu $H_z = 1,20 \text{ m}$
- **III** kat. geotechniczna (§ 7 pkt.3c - obiekty zabytkowe i monumentalne).

7. Podstawa opracowania:

- umowa z Inwestorem
- Inwentaryzacja Konserwatorska elewacji Kościoła Parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej w Tykocinie , wykonana w tut. Pracowni , Białystok – 15 grudzień 2008r.
- Ekspertyza mykologiczno-budowlana kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej w Tykocinie, aut. inż. Ryszard Bułat , Białystok 25-12-2008
- pomiary oraz zdjęcia i wizja lokalna wykonane przez autorów opracowania w okresie od sierpień 2008r do grudzień 2008r
- Warunki techniczne, porozumienia międzybranżowe, aktualne przepisy Prawa budowlanego i normy stosowane w budownictwie
- materiały z ogólnodostępnych źródeł: www.wikipedia.pl,
- mapa sytuacyjno-wysokościowa do celów projektowych z dn.07.03.2011 r. o nr ewid. 1947-2/2011
- Badania geotechniczne podłoża gruntowego GEOWIERT z maja 2011 r. Autor Witold Sadowski

II. Rys historyczny

Późnobarokowy kościół zajmujący całą wschodnią pierzeję rynku, został ufundowany przez Jana Klemensa Branickiego, właściciela miasta Tykocin. Wybudowany w latach 1742 -1749. Nieco później powstały, towarzyszące kościołowi, plebania i kompleks zabudowań gospodarczych. Założenie było siedzibą zakonu Zgromadzenia Misjonarzy. Na przestrzeni lat bud. kościoła był poddawany licznym remontom lecz bez ingerencji w bryłę budynku. Budowla zachowała swój pierwotny barokowy styl. Kilukrotnie remontowano dach, wykonywano remont elewacji i stropów. Po II wojnie wykonano niezbędne prace restauracyjne, wymieniono stolarkę. Ostatnie prace

remontowe przypadają na lata 1994 i 1997. Naprawiono posadzkę w zakrystii i prezbiterium, wzmocniono sklepienie krypty, wykonano nową instalację elektryczną, inst. grzewczą w prezbiterium, elektr. system ogrzewania w zakrystii, oświetlenie i nagłośnienie, wymieniono zniszczone tynki zewnętrzne, wymalowania, naprawiono posadzki.

III. Sytuacja

Budynek kościoła znajduje się przy pl. Placu Czarneckiego, na działce nr geod. 1818 w Tykocinie. Teren na którym usytuowana jest świątynia to część zabytkowego założenia znajdującego się w śródmieściu miasta Tykocin. Kościół wraz z wieżami, zegarową i dzwonną oraz z półkolistymi arkadowymi galeriami zajmują całą wschodnią pierzeję prostokątnego rynku miejskiego (Plac Czarneckiego). Wraz ze stojącym na środku placu barokowym pomnikiem hetmana Czarneckiego, stanowią jego główną oś. Budowla zorientowana jest wg stron świata w kierunku wsch.-zach. Za kościołem od wschodu znajduje się plebania a za nią budynki gospodarcze. Całe założenie poklasztorne otoczone jest murem. Od placu Czarneckiego znajduje się reprezentacyjna brama główna, furtki usytuowane są w ogrodzeniu północnym i południowym. Fasada i wejście główne do obiektu otwarte są w kierunku Placu Czarneckiego.

IV. Forma architektoniczna

Kościół typu bazylikowego jest trójnawową halą na rzucie prostokąta. Nawa główna (najwyższa) nakryta jest dachem dwuspadowym, nad prezbiterium jest nieco niższy dach trójpółaciowy. Nawy boczne, znacznie niższe od głównego korpusu budynku, nakryte zostały dachem pulpitowym. Na styku kalenic nawy głównej z dachem prezbiterium usytuowana została czworoboczna sygnaturka. Wejście do kościoła prowadzi przez kruchtę. Po obu jej stronach znajdują się kwadratowe kaplice dostępne z naw bocznych. Prostokątne prezbiterium zlokalizowane zostało od wschodu. Pod prezbiterium jest krypta a po jego bokach dwukondygnacyjne aneksy. Z obu stron fasady usytuowano symetrycznie arkadowe ścianki parawanowe, łączące się łukiem z wieżami stojącymi w narożach posesji. Pomiedzy nimi zlokalizowano mur z wysuniętą półkoliście bramą główną. Na zdwojonych słupach bramy znajdują się oryginalne rzeźby popiersi czterech ewangelistów autorstwa Jana Cchryzostoma Redlera.

Wieżę są dwukondygnacyjne nakryte kopułami zakończone ostrosłupami i iglicami. Arkady sięgają pierwszej kondygnacji wież i są nakryte dachem dwuspadowym.

Elewacja zachodnia (główna)

Dwukondygnacyjna elewacja jest symetryczną fasadą w stylistyce baroku, podzieloną pilastrami tokańskimi. Dolna część jest pięciosiowa, górna trójosiowa a jej boki ograniczają łukowe spływy. W osi środkowej w przyziemiu znajduje się wejście główne – portal a nad nim prostokątna płyta erekcyjna. W drugiej kondygnacji prostokątne okno zamknięte łukiem. W górnej części elew. znajduje się trójkątny naczółek z eliptycznym oknem. Nad nim schodkowy cokół z wazonami. Fasada zakończona jest parawanowym półkolistym szczytem z krzyżem. Od fasady odchodzą, łącząc się z wieżami, półkoliste arkadowe ścianki. Obie wieże dwukondygnacyjne, południowa-zegarowa, północna-dzwonna. Elewacje podzielone tokańskimi pilastrami na wysokim cokole. W górnej kondygnacji wież znajdują się arkadowe otwory osłonięte stalowymi żaluzjami. Od strony zachodniej wieże połączone są ogrodzeniem. Ogrodzenie to wysoki (od str. rynku) murowany cokół, na nim stojące murowane słupy nakryte czterospadowymi, betonowymi czapkami zwieńczonymi kulami. Pomiedzy słupkami zamontowano ażurowe stalowe przesłta. Po środku ogrodzenia, na osi głównego wejścia do kościoła, zlokalizowano bramę.

Elewacja południowa i północna

Elewacje dwukondygnacyjne. Korpus główny w przyziemiu podzielony pięcioma toskańskimi pilastrami „podtrzymującymi” gzyms, w części górnej (nawa główna) trzy prostokątne okna zamknięte łukiem. W strefie aneksów elewacja podzielona ramowo, trzyosiowa. Okna są prostokątne i występują w obu kondygnacjach. W elewacji południowej w parterze, przy nawie bocznej, zamiast okna zlokalizowano drzwi.

Elewacja wschodnia

Elewacja pięcioosiowa, dwukondygnacyjna, podzielona pilastrami na nierówne kwatery. Część środkowa elewacji wyższa - prezbiterium, części boczne (aneksy) są niższe. Na skrajnej osi elewacji od str. północnej w przyziemiu znajduje się otwór drzwiowy zamknięty łukiem, nad nim w górnej kondygnacji jest prostokątne okno. Od str. południowej są dwa prostokątne okna w dolnej i górnej kondygnacji. W osi środkowej elewacji znajduje się, w strefie cokołu, trapezoidalny otwór okienny krypty, w drugiej kondygnacji – prostokątna płycina.

Cały budynek opasany jest wydatnym gzymsiem podokapowym.

V. Dane użytkowe

1. Sposób użytkowania obiektu

Funkcja budynku nie ulega zmianom i pozostaje on obiektem sakralnym – świątynią obrządku rzymskokatolickiego

2. Charakterystyczne parametry obiektu

- pow. zabudowy kościoła	- 1031,50 m ²
- pow. zbudowy wież	- 32,50m ² (każda)
- wysokość :	
- wieży zegarowej	- 25,35 m
- wieży dzwonnej	- 25,70m
- kalenicy dachu nad nawą główną k.	- 24,62 m
- szerokość kościoła	- 1940,00 m
- długość kościoła	- 40,38 m
- szerokość i długość wież	- 5,70x5,70m

3. Zestawienie powierzchni elewacji

- Elewacja wschodnia kościoła-	344,50m ²
- Elewacja południowa kościoła-	592,0 m ²
- Elewacja zachodnia kościoła-	376,0 m ²
- Elewacja północna kościoła-	593,0 m ²
- Wieża zegarowa	406,0m ²
- Wieża – dzwonnica	422,0m ²
- Mur północny-	396,0 m ²
- Mur południowy-	294 m ²
- Ogrodzenie frontowe-	180m ²

RAZEM

3202,10 m²

VI. Dane techniczne (stan istniejący)

1. Fundamenty

- ściany fundamentowe z cegły ceramicznej pełnej na ławach z kamienia polnego (w tym - również głazy narzutowe).

2. Ściany zewnętrzne

- ściany z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapienno-piaskowej

3. Ściany wewnętrzne

- ściany z cegły ceramicznej na zaprawie wapienno-piaskowej

4. Stropy, sklepienia

a.) Kościół

- nad kryptą sklepienie kolebkowe z cegły pełnej, ceramicznej
- nad nawą główną i prezbiterium sklepienie kolebkowe z lunetami na gurtach
- nad kruchtą głównego wejścia sklepienie kolebkowo-krzyżowe
- nad kaplicami przy kruchcie stropy płaskie z fasetami
- nad aneksami prezbiterium po str. pn. i pld. - kolebkowe z lunetami (nad pomieszczeniami na piętrach sufity z desek)
- nad nawami bocznymi (kaplicami) sklepienia kolebkowe

b.) Wieże

- poszczególne poziomy wydzielone rusztem z desek

5. Posadzki

a) kościół

- krypta : posadzka ceglana
- parter : posadzka marmurowa, częściowo terakota, beton i cegła (w pom. pomocniczych)
- pozostałe kondygnacje : płyta pilśniowa na deskach sosnowych
- klatki schodowe drewniane

b) wieże - zegarowa i dzwonna:

- posadzka ceglana

6. Wykończenie ścian wewnętrznych

- ściany tynkowane tynkiem wapienno-piaskowym; wykończone polichromią

7. Wykończenie ścian zewnętrznych - Kościół, wieże, arkady i mur ogrodzenia

- mury ceglane tynkowane na zaprawie wapienno-piaskowej

8. Konstrukcja wieży –

a) kościół:

- nawa główna: ustrój jętkowy o podwójnym stolcu wzmocnionym nad nawą
- nad nawami bocznymi: ustrój krokwiowo-stolcowy

b) wieże - zegarowa i dzwonna:

- ustrój wieżowy (krokwie z krążynami oparte na słupach, wzmocniony krzyżami św. Andrzeja)

9. Dach –

a) kościół:

- dach dwuspadowy nawy głównej i trójpołaciowy nad prezbiterium kryty dachówką mniszką
- dach pulpitowy nad nawami bocznymi kryty blachodachówką
- sygnaturka w części nad prezbiterium kryta blachą miedzianą

b) wieża zegarowa i dzwonna:

- dach kopułowy kryty blachą miedzianą

c) ścianki parawanowe arkadowe:

- dach dwuspadowy kryty dachówką-holenderką

10. Stolarka okienna

- okna drewniane prostokątne z krzyżem wielokwaterkowe w parterze i na piętrze
- okna doświetlające nawę główną (ślusarka stalowa) są prostokątne zakończone łukiem odcinkowym, usytuowane zostały powyżej dachu naw bocznych, w ścianach bocznych i w ścianie frontowej.

11. Stolarka drzwiowa

- drzwi zewnętrzne dwu i jednoskrzydłowe drewniane obite blachą z motywem krzyża św. Andrzeja i rozetami, boczne z okuciami
- drzwi wewnętrzne dwu i jednoskrzydłowe drewniane, górą przeszklone

12. Instalacje

- instalacja elektryczna podtynkowa;
- instalacja nagłośnieniowa
- ogrzewanie podłogowe

13. Izolacje i odprowadzenie wód gruntowych

- brak przeciwwilgociowej izolacji pionowej fundamentów
- izolacja pozioma fundamentów (pod murami z cegły) – smołowa w stanie szczątkowym
- odprowadzenie wody deszczowej z dachu budynku przez system rynien i rur spustowych powierzchniowo bezpośrednio przy budynku

VII. Stan zachowania budynku

Ściany fundamentowe zewnętrzne bez izolacji przeciwwilgociowej pionowej, jedynie szczątkowa izolacja pozioma smołowa na podmurowaniach z kamienia. Fundamenty zawilgocone z widocznym rozwartwieniem spoin między kamieniami. Na cokółach nalot koloru zielonego. Stan średni. Mury parteru (kościół i wież) są zawilgocone w rejonie styku z gruntem rodzimym. Stan cegły dobry, jednak występują na licu wykwyty soli. Generalnie stan murów konstrukcyjnych parteru i piętra dobry. Jedynie mury zewnętrzne elewacji południowej i północnej przy ściankach arkadowych posiadają znaczne pęknięcia na całej wysokości. Tynki elewacji kościoła, wież w stanie średnim - widnieją uszkodzenia i odparzenia powłok malarskich i tynku, łuszczenia się farby, przebarwienia, lokalne spękania, zabrudzenia - do remontu, kolorystyka wymalowań do wymiany. Ogólnie drewniana więźba dachowa kościoła jest w stanie technicznym dobrym tylko miejscami w złym tzn. część elementów konstrukcyjnych posiadających liczne pęknięcia wzdłużne a niektóre elementy konstrukcji więźby porażone biotycznie przez szkodniki, grzyby i pleśnie kwalifikują się do wymiany (wg. Ekspertyzy mykologiczno-budowlanej). W wieży zegarowej i dzwonnej również stwierdzono zakażone niektóre elementy konstrukcji schodów, podestów, podwalin zwłaszcza w najwyższej części chełmów - do wymiany (wg. Ekspertyzy mykologiczno-budowlanej). Pokrycie dachu – dachówka ceramiczna zanieczyszczona, spękana, częściowo porażona przez grzyby i glony – stan kwalifikujący do wymiany. Blacha ocynkowana rynien, rur spustowych obróbek blacharskich – do wymiany. Brak jest wentylacji grawitacyjnej przestrzeni strychów pod połaciami dachu - powodujący zagrożenie porażeniem konstrukcji i deskowań dachu przez grzyby i pleśnie oraz brak jest wentylacji pomieszczeń na piętrze aneksów przy prezbiterium i przestrzeni krypty. Niektóre okna (na piętrze kościoła) są w złym stanie technicznym, występują liczne spękania, nieszczelności, ubytki kitu, ramy okienne są porażone biotycznie – do wymiany. Część okien w stanie średnim – do renowacji, część nowa – do remontu. Detale architektoniczne w stanie średnim z przeznaczeniem do renowacji (wazy, opaski drzwiowe, gzymsy). Opaska tablicy erekcyjnej całkowicie uszkodzona - do odtworzenia. Oryginalne rzeźby apostołów z bramy głównej do renowacji i konserwacji. Mur otaczający posesję, na której znajduje się kościół, pod względem technicznym jest w stanie dobrym. Przewiduje się do remontu tynki z wymianą kolorystyki wymalowań oraz wymianę pokrycia muru (dachówka ceramiczna).

Szczegółowa ocena stanu technicznego budynku kościoła, wież i ogrodzenia wg Ekspertyzy mykologiczno-budowlanej z 25.12.2008r autor inż. Ryszard Bułat

VIII. Założenia projektowe

Jako priorytet w niniejszym opracowaniu przyjęto dążenia do zachowania możliwie największej części zastanej substancji zabytkowej, wraz z utrzymaniem wyglądu zewnętrznego obiektu jako całości. Przewiduje się remont, częściową wymianę i ujednolicenie stolarki. Kolorystyka obiektu dostosowana zostanie do wymogów konserwatorskich. Projekt zakłada powrót do pokrycia całości dachu – dachówką ceramiczną typu esówka.

Obiekt posiada znaczne wartości historyczne i architektoniczne. Widoczne są w jego substancji budowlanej relikty starych materiałów i technik wznoszenia budynków, nosi ślady remontów i przebudów. Zachowany wystrój architektoniczny należy wyeksponować i zabezpieczyć przed zniszczeniem.

W tym celu należy zabezpieczyć mury podziemia kościoła przed negatywnymi skutkami oddziaływania na nie wód gruntowych i źle ukierunkowanych opadowych wód powierzchniowych usprawniając sposób odwodnienia terenu tzn. należy wykonać korektę konfiguracji terenu i drenaż opaskowy wokół kościoła.

IX. Rozwiązania konstrukcyjno-materiałowe przegród budowlanych oraz program prac budowlano - konserwatorskich i wykończeniowych

IX.1. Fundamenty

W celu ustalenia stanu fundamentów i dalszego sposobu postępowania należy wykonać doły próbne. W zależności od wyników oceny stanu fundamentów i badań przyczyn oraz stopnia zasolenia i zawilgocenia wykonać izolację mineralną paroprzepuszczalną pionową w systemie np Baunit, Remmers, Deitermann lub Sto-ispo.

Przy reperacjach muru należy sprawdzić stan istniejącego fundamentu a w przypadku jego złego stanu wykonać fundamentowanie z użyciem materiałów rozbiórkowych oraz nowych cegieł i kamieni. Do wykonania zapraw użyć wapna trasowego lub gotowych zapraw na bazie wapna.

Nie należy stosować zapraw cementowych.

Rozebrać istniejące schody zewnętrzne, usunąć nawierzchnię stykającą się z fundamentem po całym obwodzie ścian zewnętrznych (ist. opaska z płyt betonowych), odkopać (odcinkowo) ściany fundamentowe do strefy posadowienia, wykonać niżej opisane zabiegi izolacyjne:

- po odkopaniu ścian, usunąć stare tynki (cokół), pozostałości niesprawnej izolacji oraz zabrudzenia i osłabione wykruszone spoiny do głębokości ok. 2 cm ,
- osuszyć zawilgocone mury fundamentowe np. za pomocą gorącego powietrza ($t < 38^{\circ}\text{C}$)
- wykonać prace odgrzybieniowe murów, metodą szczotkowania i dwukrotnego smarowania preparatem grzybobójczym (np. Pleśniotox, Murotox /Inco-Veritas/, Adolit M flüssig, Schimmel – Stop/Remmers/lub podobne)
- przygotować podłoże do położenia izolacji poprzez wypełnienie ubytków i wykruszonych spoin przy użyciu zapraw uszczelniających (np. Aida Sperrmörtel/Remmers/) , ew. założyć fasetę uszczelniającą na stopniu utworzonym przez stopę fundamentu i ścianę (wyrobinie krawędzi styku) przy użyciu tejże zaprawy,
- całą odkopaną ścianę wstępnie nawilżyć i zagruntować poprzez natrysk preparatu krzemionkowego (np.Aida Kiesol/Remmers/) naprzemiennie z preparatem uszczelniającym mineralnym paroprzepuszczalnym (np.szlamem Aida Sulfatexschlämme/Remmers/) , dwukrotnie powtarzając cykl gruntowania.
- po wnikięciu roztworu do ściany (lub związanie warstwy preparatu uszczelniającego), nanosić warstwę powłokową hydroizolacji pionowej (np.Sulfiton Dickbeschichtung /Remmers/) i pozostawić do wyschnięcia.

- nałożyć podwójną systemową matę drenażowo-ochronną (np. Sulfiton DS-Systemschutz/Remmers/), zabezpieczając górną krawędź maty listwą mocującą (np. Sulfiton DS-Abschlussleiste/Remmers/),

Jeżeli ściana fundamentowa jest wykonana z kamieni:

- usunąć naprawy dokonane zaprawami cementowymi, gruzem ceglanym itp., oczyścić spoiny głazów na gł. 3 cm,
- wykonać siatkę spoin z wodoszczelnej zaprawy (np. Aida Sperrmörtel /Remmers/),
- osłonić fundamenty matą drenażową z zamknięciem od góry specjalną listwą,

IX.2. Ściany przyziemia - strefa cokołowa i ściany zewnętrzne w rejonie gzymsów i styku z obróbkami blacharskimi

- skuć „odparzone” i zawilgocone tynki zewnętrzne (zwłaszcza na styku z gruntem) - do lica cegieł
- usunąć cegły zlasowane i niespełniające wymogów technicznych
- usunąć starą i skorodowaną zaprawę ze spoin między cegłami do głębokości 1 cm
- oczyścić odsłonięte powierzchnie ceglane z resztek zapraw sprężonym powietrzem lub parą wodną pod ciśnieniem. *UWAGA: W CZASIE PRAC CZYSZCZĄCYCH NIE STOSOWAĆ MYCIA WODĄ POD CIŚNIENIEM.*
- odgrzybić poprzez dwukrotne smarowanie (lub oprysk) porażone przez grzyby korony murów przy murlatach oraz fragmenty murów krypty preparatem Pleśniotox E lub Murotox (produkcji Inco-Veritas)
- dezynfekować odsłonięte cegły i tynki np. preparatem Adolit M flüssig
- neutralizować sole budowlane preparatem Salzspere – 0,5 m powyżej występowania zawilgocenia i zasolenia
- ubytki cegieł (po usunięciu skorodowanych) z lica murów, lica murów wewnętrznych i krypty uzupełnić przy użyciu cegieł o analogicznych parametrach technicznych. Cegły osadzać na zaprawie wapienno-trasowej Tubag lub Funcosil Historic Kalkspatzenmortel /Remmers/ oraz spoinować (na głębokość g=2 cm) specjalistycznymi produktami np. firmy Remmers, Funcosil Fugenmörtel nr1026 (szary tras, miękki)
- Ubytki w spoinach uzupełniać stosując zaprawy na bazie wapna trasowego, wytrzymałością nie przewyższające uzupełnianego materiału
- naprawić pęknięcia znaczące (tj. o grub. do 1,5 cm) muru, preparatem Remmers Funcosil Steinfestiger 300 a następnie „zafugować” środkiem jak wyżej
- Naprawa pęknięć niekonstrukcyjnych ścian– wzmocnić krawędzie pęknięcia KSE 300 /Remmers/ i wypełnić masą do zamykania rys np. Risfuller /Sto/
- wykonać izolacje pionowe fundamentów i nowe opaski ochronne wokół budynku (z kamienia polnego-brukowca na podsypce wapienno-piaskowej) z 4% spadkiem od ściany bud. wraz z ukształtowaniem terenu (po uprzednim zdjęciu warstwy ziemi), umożliwiając odpływ wód opadowych od budynku kościoła (wg proj. drogowego)
- Wykonać tynk renowacyjny – w strefach narażonych na zawilgocenie np. cokół, w okolicach rur spustowych - 1m od potencjalnego źródła zawilgocenia – wstępna obrzutka Tubag Trass-Vorspritzmortel, tynk wyrównawczy Tubag Trass-Kalk-Porengrundputz, tynk nawierzchniowy Tubag-Trass-Kalk-Sanierputz. Szpachle warswy wykończeniowej tynku i malowanie jak w przypadku elewacji (jak niżej)

UWAGA:

PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REMONTU ŚCIAN NALEŻY PRZEPROWADZIĆ BADANIA ARCHITEKTONICZNE (TYNKÓW I MURÓW) WG PROGRAMU BADAŃ (zawartego w oddzielnym opracowaniu) PO UPRZEDNIM UZYSKANIU POZWOLENIA PWKZ NA ICH WYKONANIE.

IX.3. Ściany zewnętrzne – tynkowane na gładko, poza strefą zawilgoceń

- Usunąć wtórne, odspajające się tynki i wszystkie cementowe uzupełnienia i łąty. Należy odsłonić maksymalnie dużo tynków oryginalnych. Tynki odspojone z powierzchni wokół sztukaterii należy usuwać delikatnie.
- Naprawić pęknięcia ścian znaczące i niekonstrukcyjne wg pkt. IX.2
- Składować pęknięte mury zewnętrzne w elewacjach bocznych (przy ścianie frontowej kościoła) i naprawić pęknięcia wg pkt IX.2
- Skuć „odparzone” i zawilgocone tynki zewnętrzne do lica cegieł
- Usunąć starą i skorodowaną zaprawę ze spoin między cegłami do głębokości 1 cm.
- Usunąć cegły zlasowane i niespełniające wymogów technicznych
- Oczyszczyć odsłonięte powierzchnie ceglane z resztek zapraw sprężonym powietrzem lub parą wodną pod ciśnieniem. **UWAGA: W CZASIE PRAC CZYSZCZĄCYCH NIE STOSOWAĆ MYCIA WODĄ POD CIŚNIENIEM, PONIEWAŻ ZWIĘKSZY TO ZAWILGOCENIE MURÓW.**
- Zmyć tynkowane elewacje preparatem np. Remmers – Alkutex Combi WR lub pastą czyszczącą Alkutex Fassadenreiniger Paste. Miejscowe intensywne zabrudzenia (sole, algi) należy przetrzeć ręcznie szczotką ryżową przed zmyciem wodą.
- Wykonać dezynfekcję podłoża (cegieł i tynków) preparatem Adolit M flussig. Całość elewacji zagruntować preparatem gruntująco-wzmacniającym Sto Prim Grundex lub preparatem Funcosil Hydro-Tiefengrund Remmers.
- Uszczelnić styk nawierzchni utwardzonych tzn.opasek z fundamentami murów za pomocą dwuskładnikowej zaprawy Relo EP Colorfuge (szara nr 2861) f-my Remmers.
- Prace przy naprawie spękań i rys zachowanego tynku – rysy i pęknięcia poszerzyć, oczyścić z pyłu. Przed wypełnieniem masą elastyczną Silko Elast /Sto/ powierzchnię rys zagruntować gruntem Primer Divers /Sto/
- Prace tynkarskie – wykonanie tynku podkładowego /wyrównującego/ Tubag Tras Kalk Maschinenleichtputz po zmoczeniu podłoża na dzień przed tynkowaniem i zwilżeniu bezpośrednio przed tynkowaniem - przyklejenie warstwy siatki Sto Glasfasergewebe na ściany na całości tynków płaskich ze względu na mieszane podłoże, - przy tynkach o grubości większej niż 4 cm konieczny będzie dodatkowy nośnik dla tynku np.dodatkowa warstwa siatki - należy pamiętać aby nie zacierać tynku podkładowego, - po wstępnym związaniu zaprawy podkładowej należy „zagracać” jej powierzchnię, - wykonanie warstwy wykończeniowej Sto Ispo Klasik po odpowiednim wysezonowaniu warstwy podkładowej, szpachlę nakładać w dwóch warstwach. Warstwę wykończeniową wyrównać gąbką lub filcem po ok. 1-2 godzin od jej założenia.
- Do zapraw dodawać środek przeciw korozji biologicznej /np. Bolix Complex/
- Tynki malować według części graficznej farbą silikonową np. Remmers LA, po uprzednim zagruntowaniu powierzchni chłonnych. Ze względu na kluczowe znaczenia dla końcowego odbioru estetycznego opracowania kolorystycznego elewacji proponuje się zastosowanie wysokiej jakości farb silikonowych. Farby te zapewniają ochronę podłoża przed wnikaniem wody opadowej przy zachowaniu dobrej przepuszczalności pary wodnej. Przy aplikacji farb należy ściśle przestrzegać wskazówek technologicznych zawartych w kartach technicznych.

UWAGA:

PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REMONTU TYNKÓW NALEŻY PRZEPROWADZIĆ BADANIA ARCHITEKTONICZNE (TYNKÓW I MURÓW) WG PROGRAMU BADAŃ (wg oddzielnego opracowania) PO UPRZEDNIM UZYSKANIU POZWOLENIA PWKZ NA ICH WYKONANIE.

IX.4. Remont detali architektonicznych elewacji (gzymsy, opaski)

Gzymsy

- Usunięcie obróbek blacharskich
- Usunięcie wtórnych tynków i napraw cementowych
- W trakcie usuwania tynków z gzymsów należy pamiętać o pozostawieniu „świadków” umożliwiających odtworzenie profili ciągnionych
- Oczyszczenie cegieł z resztek zapraw i usunięcie skorodowanych spoin jak w przypadku ścian
- Dezynfekcja cegieł i zachowanych oryginalnych tynków analogicznie jak przy tynkach płaskich
- Wymiana i naprawa cegieł i kształtek: cegły i kształtki gzymsów, które nadają się do zachowania i są osłabione, kruszące się, należy wzmocnić impregnując KSE 300 /Remmers/. Naprawy i uzupełnienia wykruszonych cegieł i kształtek wykonać w zaprawach mineralnych np. Funcosil Restaurier Mortel /Remmers/. Wymiana cegieł i kształtek ceramicznych przy użyciu cegieł o analogicznych parametrach technicznych. Cegły osadzać na zaprawie wapienno-trasowej Tubag lub Remmers.
- Uzupełnienie spoin zaprawą na bazie wapna trasowego
- Naprawy „z ręki” profili gzymsów wykonywać zaprawą do reprofilacji krawędzi i ubytków StoDeco Reno
- Tynkowanie gzymsów wykonać w technice ciągnionej stosując szablony osadzone na saniach i prowadnicach. Zaprawa spodnia – StoDeco Plan Grob i zaprawa wierzchnia – StoDeco Plan Fein. Do zapraw dodawać środek przeciw korozji biologicznej
- Gruntowanie wzmacniające i wyrównujące chłonność podłoża wykonać preparatem Sto Prim Grundex lub Hydro Tiffengrund /Remmers/
- Malowanie według projektu kolorystyki farbami silikonowymi firmy Remmers Silikon Harzfarbe LA po uprzednim gruntowaniu /zgodnie z kartą techniczną/
- Nowe obróbki blacharskie i opierzenia elementów (gzymsy główne i pośrednie szerokie, gzymsy naczółków, spływów wolutowych, gzymsu wieńczącego szczyt, wnęki okienne, gzymsy pilastrów) pokryć blachą cynkową zgodnie ze sztuką – wykonanie kapinosów, łączy dekarских itp. według części graficznej opracowania. Pozostałe występy ścian w postaci wąskich gzymsów itp. nie nadające się do pokrycia blachą powinny zostać zahydrofobizowane (np. Sto ispo-Fassadenschutz BS 290 lub Disboxan 2D albo podobnej klasy) lub wykonane z elastycznego materiału mineralnego (np. Tubag Dichtschlamme Flex 1K lub o podobnych właściwościach).
- Na powierzchniach płaskich gzymsów i innych poziomych, wystających elementach detalu – parapetach, gzymsach nadokiennych itp., opierzonych i nie opierzonych zamontować **systemy ochrony przeciw ptactwu**. Należy dobierać typ zabezpieczenia do szerokości chronionej dostosowany do wysięgu elementu architektonicznego. Dostępne w sprzedaży /np. firmy Jacopic, Eko Piki i inne/ kolce w zależności od typu chronią pas o szerokości od 10 do 30 cm .
- Opaskę z piaskowca okalającą portal wejścia głównego oraz opaskę obramiającą płytę erekcyjną nad wejściem, jak i samą płytę, poddać konserwacji **wg programu prac konserwatorskich, sporządzonego przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki (wg. oddzielnego opracowania)**
- Wazony wykonane z piaskowca poddać konserwacji **wg programu prac konserwatorskich, sporządzonego przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki (wg. oddzielnego opracowania)** i pobielić zgodnie z proj. kolorystyki elewacji
- Wazony betonowe oczyścić i pobielić zgodnie z proj. kolorystyki elewacji

IX.5. Remont więźby

- układ elementów konstrukcyjnych podano na rysunkach, pozostaje bez zmian
- wykonać remont konstrukcji więźby (szczotkowanie krokwi, murałat, podwalin, jętek, osuszenie i impregnacja preparatami grzybobójczymi i ogniochronnymi (np. Fobos M-4) metodą 2-krotnego smarowania pędzlem), według zaleceń ekspertyzy mykologiczno-konstrukcyjnej autorstwa inż. Ryszarda Bułata .
- wymienić porażone przez owady i grzyby elementy konstrukcji więźby (np.krokwie), podłóg - w pok.nr 2/4, schodów, sygnaturki, rygli, podwalin, kilku krokwi i słupków (wskazanych w ekspertyzie mykologiczno-budowlanej autorstwa inż. Ryszarda Bułata. Nowe elementy łączyć w ten sam sposób jak w oryginale, stosować drewno tego samego gatunku jak w więźbie oryginalnej
- Istniejącą polepę poddasza nieużytkowego (nad stropem I piętra) usunąć i wykonać nową przemieszaną na sucho z solnym preparatem grzybobójczym (np. Soltox R-12) w proporcji 3kg/m³
- Oczyszczyć poprzez odkurzenie lub przedmuchiwanie sprężonym powietrzem porażone fragmenty więźby. Można do oczyszczania stosować szczotki druciane lub „ostruganie” porażonych elementów. Należy uważać, aby zabiegu szczotkowania nie stosować do powierzchni z zachowanymi oryginalnymi śladami obróbki drewna. Fragmenty takich zachowanych powierzchni należy odkurzyć i wzmocnić przez użycie izocyjanianów lub paraloidu /Osolan K16/
- wykonać „ostrugania” porażonych przez owady elementów więźby dachowej (z zachowaniem poprzedniego zabytkowego rozwiązania), do uzupełnienia ubytków drewna po ostruganiu można zastosować żywiczną masę Aidol PU Holzersatzmasse (Remmers). W przypadku uzupełniania oczyszczonych i ostruganych fragmentów więźby nie mających wpływu na jej własności mechaniczne, ubytki drewna będą uzupełniane metodą flekowania oraz kitowania. Drewno użyte do flekowania winno być sezonowane w warunkach powietrzno - suchych i posiadać wilgotność zbliżoną do drewna uzupełnianego (historycznego). Ubytki drewna oryginalnego winny być uformowane do kształtów geometrycznych metodą dłutowania. Zaleca się używania do klejenia wklejek kleju poliuretanowego z uwagi na jego pęczniejący charakter co pozwala na wypełnienie wszystkich próżni powstałych w wyniku niedokładności pasowania elementów. Podobnie większe ubytki wokół wklejek należy wypełnić masą poliuretanowo-trocinową. Powierzchnie zewnętrzną wklejki należy obrobić narzędziami ciesielskimi podobnymi do użytych przy obróbce materiału oryginalnego (siekiera, dłuto, strug, piła).
- Wymienić deskowanie połaci na nowe.
- Wykonać dezynfekcję oczyszczonych elementów więźby dachowej poprzez opryskiwanie /kilkakrotne/ 3% roztworem **Lichenicida**.
- Wzmocnienie konstrukcyjne wykonać w przypadku dużej degradacji mającej wpływ na własności mechaniczne konstrukcji.
- Zabezpieczenie – nowo wprowadzone elementy więźby oraz wszystkie pozostałe elementy należy zaimpregnować dwukrotnie środkiem grzybobójczym i ogniochronnym **Fobos M-4** , lub równorzędnym np. Ogniochron , Ocean 441 B.
- dokonywać bieżącej konserwacji grzybo i owadobójczej drewnianych elementów konstrukcyjnych więźby dachowej np. preparatem Aidol HWT (Remmers) metodą malowania pędzlem lub dwukrotnego natrysku
- *Uwaga: Drewno pochodzące z rozbiórki (stropów, klatek schodowych i więźby dachowej, porażone przez grzyby i owady należy wywieźć poza obiekt i spalić).*

IX.6. Wymiana pokrycia dachu , systemu odwodnienia i obróbek blacharskich

- Istniejące pokrycie dachu wraz z obróbkami blacharskimi kościoła należy zdemontować.
- Istniejące pokrycia dachu kościoła, daszków ścianek arkadowych i muru okalającego posesję, **wymienione zostaną na dachówkę ceramiczną esówkę**, istniejące rynny i rury spustowe zostaną wymienione na nowe z bl. cynkowej .
- Istniejące pokrycie sygnaturki z bl. miedzianej wymienione zostanie na nowe z blachy miedzianej
- Istniejące pokrycie hełmów wież, zegarowej i dzwonnej, z blachy miedzianej zostanie poddane renowacji (oczyścić środkami bezrospuszczalnikowymi, dokonać niezbędnych napraw i uzupełnień, naprawić i uzupełnić lutowania) oraz zostaną wykonane nowe otwory wentylacyjne (wywiewne) w szpicach hełmów
- Należy wykonać nowe deskowanie połaci dachu kościoła i sygnaturki z tarcicy nasyczonej
- W celu zabezpieczenia deskowania należy wykonać impregnację środkiem ogniochronnym , jak podano (pkt.IX.5)
- Dachówka ceramiczna esówka, kolor dopasować do pierwotnego, ceramicznego pokrycia tzn. kolor ceglasty
- Łącznie z nowym pokryciem dachu kościoła przewiduje się wykonanie nowych obróbek blacharskich dachu i nowych rynien oraz rur spustowych z bl. cynkowej.
- Obróbki gzymsów wykonać ze spadkiem od elewacji. Należy wykonać kapinosy oraz właściwe mocowanie obróbek w miejscach styku ze ścianą – podcięcie tynku i wywinięcie obróbek na ścianę. Wykonać nowe obróbki blacharskie attyk z bl. cynkowej . Gabaryty i sposób wykonania obróbek według części graficznej.
- Wykonać podokienniki z blachy cynkowej gr.0,7mm.

IX.7. Remont i wymiana okien

- Okna według wykazu stolarki w części graficznej
- Okna drewniane na I piętrze budynku w aneksach po obu stronach prezbiterium w elewacjach bocznych oraz w elewacji wschodniej należy wymienić na nowe z zachowaniem istniejących podziałów i form.
- Pozostałe istniejące okna drewniane poddać renowacji:
 - Usunąć wszystkie warstwy farb metodą mechaniczną wspomaganą chemicznie – pasty fabryczne do usuwania przemałowań np.Alkutex Abbeizer /Remmers/, z drewna i metalowych elementów dekoracyjnych
 - wzmocnić złącza stolarskie przez klejenie i założenie dodatkowych kołków lub wpustów drewnianych
 - uzupełnić ubytki i pęknięcia kitami do drewna /np.Tikkurila/ lub drewnianymi wklejkami, flekować powstałe otwory
 - szlifować powierzchnie drewna i uzupełnień przy pomocy różnej gradacji papierów ściernych
 - pomalować trzykrotnie ramy drewniane farbą zewnętrzną np: Tikkurila Everal Aqua Semi Mat wg projektu kolorystyki
 - zabezpieczyć antykorozyjnie części metalowe /roztwór alkoholowy Taniny/ i pomalować farbą ftalową
 - wykonać nowe szklenie
- Na parterze budynku, w pom. kaplic po obu stronach kruchty oraz w północnym aneksie prezbiterium zamontować od wewnątrz, do istniejącej ościeżnicy, nowe okna drewniane.
- Istniejącą ślusarkę poddać zabiegom renowacyjnym :

- Oczyszczyć powierzchnię metalu z produktów korozji oraz warstw starego lakieru z zastosowaniem szczotek metalowych.
- Zabezpieczyć przed korozją przy pomocy powłok epoksydowo poliuretanowych poprzez malowanie natryskowe zestawem farb. Warstwa podkładowa miniowa, farba epoksydowa grubości 80µm, warstwa wierzchniego krycia farba poliuretanowa grubości minimum 40 mikrometrów suchej masy.
- Wymienić porysowane i zniszczone powierzchnie szklane, uzupełnić masę uszczelniającą - kit
- W górnej części nawy głównej w elewacji północnej i południowej w otwory okienne zamknięte łukami odcinkowo, należy wstawić nowe okna jako osłonowe wg zestawienia stolarki i rys. części graficznej. Nowa ślusarka np. w systemie profili aluminiowych ścianek osłonowych Reynaers CW50.

IX.8. Remont i konserwacja istniejącej stolarki drzwiowej

- Drzwi (zewewnętrzne) (wg wykazu stolarki w części graficznej) poddać konserwacji wg programu prac konserwatorskich, sporządzonego przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki, zawartego w oddzielnym opracowaniu
- Wymienić istniejące drzwi zewnętrzne wież na nowe drewniane dębowe wg zestawienia stolarki wież, zaimpregnować farbą podkładową Tikkurila Valtti Base New i pomalować dwukrotnie Tikkurila Everal Aqua Semi Mat wg projektu kolorystyki

IX.9. Remont krypty

- dokonać „odkazeń” oraz odgrzybienia ścian, sklepienia oraz posadzki krypty poprzez dwukrotne smarowanie (lub oprysk) preparatem Pleśniotox E lub Murotox (produkcji Inco- Veritas),
- rozebrać fragment porażonego sklepienia (wg części graficznej i ekspertyzy mykologiczno budowlanej), cegły umyć, odkazić poprzez dwukrotne smarowanie środkiem Pleśniotox E lub Murotox i wmurować w sklepienie ponownie
- wykonać instalację wentylacji grawitacyjnej piwnic z kanałów blaszanych 14x14cm obudowanych płytą kartonowo-gipsową według oznaczeń w części graficznej

IX.10. Pozostałe prace remontowe

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w opracowaniu „Techniczne badania geologiczne gruntu...” GEOWIERT aut. mgr Witold Sadowski, Białystok maj 2011r należy usprawnić ist. system odwodnienia terenu wykonując wzdłuż elewacji warstwę drenującą i drenaż opaskowy z odprowadzeniem wód opadowych do kanalizacji deszczowej wg proj. sanitarnego i drogowego. Dokonać również należy korektę terenu wokół budynku zdejmując ok 20-30cm gruntu, usunąć źle położone chodniki i opaski betonowe, zniwelować dołki i zagłębienia, ukształtować spadek terenu od ścian budynku (wg części drogowej niniejszego opracowania)

- Wykonać wykop wzdłuż ścian budynku kościoła i wież w systemie odcinkowym
- Wypełnić wykop warstwami filtracyjnymi w postaci żwiru, na dnie układając rurę drenażową a na powierzchni opaskę z kamieni polnych na podsypce wapienno-piaskowej, – nie należy stosować zapraw cementowych
- końcówki rur spustowych – montować do wpustów do studzienek rewizyjnych poprzez króćce z otworami rewizyjnymi (wg proj. instalacji sanitarnej)
- Wykonać wokół kościoła dojścia, ścieżki, schody terenowe z płyt i kostki granitowej (wg części graficznej i drogowej niniejszego opracowania)

Po rozebraniu schodów istniejących wejścia głównego:

- oznaczyć wszystkie elementy tak, aby przy ponownym montażu odtworzyć istniejący układ.
- Wszystkie elementy schodów oczyścić z resztek zapraw, wypiąskować metodą strumieniowo ścierną, uzupełnić ubytki i wykruszenia zaprawami do kamienia firmy np. Tubag Ispo, Sopro
- Wykonać fundament betonowy pod schody (wg rys. detalu)
- Po ponownym ułożeniu schodów spoinować zaprawami do kamieni firmy np. Tubag Ispo, Sopro

Wykonanie schodów projektowanych do zakrycia i na zaplecza bud. (po redukcji gruntu) :

- wg. odrębnego opracowania

Remont ogrodzenia , bramy i muru :

- z lica ścian usunąć wtórne, odspajające się tynki i wszystkie cementowe uzupełnienia oraz łaty, naprawić pęknięcia, usunąć starą skorodowaną zaprawę ze spoin między cegłami i uzupełnić, zmyć pozostały tynk, zabezpieczyć powierzchnie tynku oraz wykonać nowy renowacyjny (wg pkt. IX.2 i pkt. IX.3 niniejszego opracowania) i malować wg rys. kolorystyki części graficznej.
- istniejące rzeźby (usytuowane na słupach bramy) zdemonstrować i poddać konserwacji przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki wg programu prac konserwatorskich, zawartego w oddzielnym opracowaniu, po uprzednim uzyskaniu pozwolenia PWKZ na ich wykonanie
- zdemonstrować istniejące czapy słupów bramy i słupków ogrodzenia frontowego i wykonać nowe z betonu B20 (wg rys. Detalu)
- elementy stalowe ogrodzenia i skrzydła bramy zdemonstrować, oczyścić ze starych powłok malarskich, uzupełnić elementy brakujące, oszlifować, zabezpieczyć farbą podkładową i pomalować (farbą przystosowaną do warunków zewnętrznych) na kolor grafitowy (wg rys. kolorystyki)

IX.11. Wykończenie materiałowe i elementy projektowane

- Układ istniejących i projektowanych elementów przedstawiono w części graficznej opracowania.
- W przypadku konieczności wymiany elementów więźby oraz wymiany deskowania, nowe elementy wykonać z drewna iglastego kl I impregnowanego preparatami grzybobójczymi i ogniochronnymi (np. Antox Z i Fobos M-4) metodą 2-krotnego smarowania pędzlem
- Pod łączeniem membrana dachowa zbrojona paroprzepuszczalna (np. Monaperm 50/Icopal lub Koramic 11/Wienerberger), pas szerokości ok.1,0m przy attykach dodatkowo zabezpieczony warstwą papy termozgrzewalnej elastomerowej.
- obróbki blacharskie, rynny, rury spustowe wykonać z blachy cynkowej gr. 0.6mm i 0.7 mm. Arkusze blachy łączyć na podwójne rąbki leżące i stojące. Elementy do mocowania obróbek – gwoździe, żabki, łapki, druty, taśmy itp. Cynkowe. Rynhaki do rynien wykonać jako cynkowe w rozstawie co 50 cm.
- Połączenia obróbek blacharskich styków ścian i połaci, wykończenie gzymsów wykonać według rysunków szczegółowych z blachy cynkowej gr.0.7 mm. W dolnych krawędziach obróbek przy wykładaniu blachy na dachówki ceramiczne zamiennie można stosować systemowe listwy zakończeniowe.
- Połączenia blach w rejonie koszy i pasa nadrynnowego dodatkowo lutować.
- Kłapy wyłazów dachowych, otwierane i kotwione w otworach na zawiasach taśmowych cynkowych
- **NOWE POKRYCIE SYGNATURKI I OBRÓBKIE BLACHARSKIE ZWIĄZANE Z JEJ WYKOŃCZENIEM WYKONAĆ Z BL. MIEDZIANEJ gr. 0,7mm**

- Nową dachówkę ceramiczną stosować w kolorze i kształcie dopasowanym do epoki (tj. dachówka esówka, kolor ceglasty) kalenica z gąsiorów ceramicznych i zamknąć dostępnych w systemowych dodatkach.
- warstwy dachowe i wyposażenie dachu w elementy dodatkowe systemowe - ławy kominiarskie, płotki śniegowe, listwy i kominki wentylacyjne podano na rysunkach.
- Podokienniki z blachy cynkowej gr.0,7mm
- Po zakończeniu remontu ponownie montować zmagazynowane i zabezpieczone elementy zdjęte z elewacji (oświetlenie , tablice itp.)

IX.12. Wentylacja

- Zaprojektowano system wentylacji grawitacyjnej połąci dachu i przestrzeni strychów nieużytkowych
 - Wlot wentylacji w okapie, wylot w kalenicy– strych nad nawa główną i strych nad nawami bocznymi: wlot wentylacji w okapie, wylot dzięki zamontowanym kominkom wentylacyjnym na dachu (wykonać według części graficznej)
 - Wloty i wyloty wentylacji zabezpieczyć cynkowa blachą perforowaną (okap) , siatkami drucianymi stalowymi ocynk. gr.2 mm (wnętrze), systemowymi taśmami wentylacyjno-uszczelniającymi (kalenica, okap dachówki ceramicznej).
- Zaprojektowano system wentylacji grawitacyjnej obsługujący pomieszczenia na piętrze aneksów przy prezbiterium (kanały wentylacyjne 14x14cm blaszane izolowane termicznie, obudowane pł. G-K, wyprowadzone ponad dach i zakończone kominkiem wentylacyjnym) oraz system wentylujący przestrzeń krypty (nawiew przez ist. okno, wywiew dzięki kanałom blaszanym o wym. 14x14cm izolowanymi termicznie, obudowanymi pł. G-K, wyprowadzonymi ponad dach i zakończonymi kominkiem wentylacyjnym) wg części graficznej opracowania.

IX.13. Izolacje przeciwwilgociowe

- koryta w rejonie koszy i okapu oraz przy styku połąci dachowych z murem - papa elastomerowa termozgrzewalna
- paroprzepuszczalna membrana dachowa na deskowaniu całości połąci
- ściany fundamentowe i cokół obiektu zabezpieczony przed wilgocią – wg pkt.IX.1 ; pkt IX.2

IX.14. Instalacje

- Odgromowa – wg projektu instalacji odgromowej
- Elektroenergetyczna - istniejące przyłącze napowietrzne (zdemontować na czas remontu elewacji) i zamontować ponownie - wg oddzielnego opracowania
- drenaż opaskowy z rur perforowanych PCV - wg projektu sanitarnego
- kanalizacja deszczowa – wg proj. sanitarnego

X. Kolorystyka:

- Kolorystyka tynków elewacji - podano w części graficznej
- Dachówka ceramiczna –naturalny czerwony kolor dachówki ceramicznej („ceglasty”)
- Obróbki blacharskie, rynny, rury spustowe - naturalny kolor cynk
- Dodatki systemowe – płotki śniegowe , ławy kominiarskie –kolor ceglasty

XI. Charakterystyka energetyczna obiektu budowlanego- kościoła

- Strefa klimatyczna: 4
- Temperatura zewnętrzna : -22°C
- Powierzchnia użytkowa [m²] : 1031,50
- Kubatura ogrzewana [m³] : 8508

I. Współczynnik przenikania ciepła przez przegrody zewnętrzne /W/m²K/ -właściwości cieplne przegród zewnętrznych		
1	Sklepienie	0,6
2	Okno zewnętrzne	2
3	Drzwi zewnętrzne	2,5
4	Ściana zewnętrzna	0,6
II. Sprawność energetyczna instalacji grzewczych		
1	Sprawność wytwarzania ciepła	0,95
2	Sprawność regulacji instalacji	0,98
3	Sprawność przesyłu ciepła	0,97
4	Sprawność układu akumulacji	1
III. Zapotrzebowanie na energię do ogrzewania budynku		
1	Całkowite zapotrzebowanie ciepła do ogrzewania	102,80kW

Charakterystyka sporządzona na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej

XII. Dane techn. obiektu budowlanego charakteryz. wpływ obiektu budowlanego na środowisko i warunki udostępnienia obiektu osobom niepełnosprawnym

- Zapotrzebowanie i jakość wody oraz ilość, jakość, sposób odprowadzania ścieków, emisja zanieczyszczeń gazowych, w tym zapachów, pyłowych i płynnych, rodzaj i ilości wytwarzanych odpadów, emisja hałasu oraz wibracji, a także promieniowania, w szczególności jonizującego, pola elektromagnetycznego i innych zakłóceń, wpływ obiektu budowlanego na istniejący drzewostan, powierzchnię ziemi, w tym glebę, wody powierzchniowe i podziemne-**nie zmienia się w wyniku realizacji projektowanej inwestycji**
- Niniejszy projekt swym zakresem nie przewiduje rozbudowy obiektu.
- Warunki dostępności obiektu osobom niepełnosprawnym pozostają niezmiennione.

XIII. Ochrona przeciwpożarowa:

- wysokość obiektu – (SW)
- ilość kondygnacji – 2
- kwalifikacja obiektu do kategorii zagrożenia ludzi – ZL I
- klasa odporności pożarowej – „B”
- obiekt wyposażony w instalację odgromową
- pomieszczenia wyposażone w instalację sygnalizacji pożaru,
- niniejszy projekt swym zakresem nie przewiduje przebudowy wewnątrz obiektu. Warunki ewakuacji i ochrony pożarowej pozostają niezmiennione.
- elementy drewniane malowane preparatami ogniochronnymi i grzybobójczymi (Antox Z i Fobos M-4)

XIV. Uwagi końcowe

- Wszystkie niejasności związane z realizacją niniejszego projektu powinny być wyjaśniane pod nadzorem autorów projektu.
- Materiały i systemy wykorzystywane do prac budowlanych muszą posiadać atesty i aprobaty techniczne, dopuszczające do stosowania w budownictwie.
- Wskazane w niniejszym opracowaniu materiały i systemy mogą być zastąpione przez inne produkty i technologie, pod warunkiem zachowania porównywalnych parametrów technicznych.
- Podczas prac z użyciem preparatów i materiałów specjalistycznych należy przestrzegać przepisów BHP obowiązujących w tym zakresie, instrukcji użycia zamieszczonej na opakowaniu przez producenta oraz kierować się zaleceniami technologicznymi producenta.
- Roboty prowadzić zgodnie z "Warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych", „Warunkami bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych”
- wszystkie prace należy prowadzić z wielką ostrożnością i starannością -każde nieuważne posunięcie może spowodować nieodwracalne zniszczenia
- wszystkie prace muszą być prowadzone pod nadzorem konserwatorskim; w trakcie prac budowlanych mogą pojawić się i można natknąć się na elementy nie ujęte w przeprowadzonych badaniach oraz w niniejszym opracowaniu. W przypadku odkrycia elementów mocno zniszczonych wezwać nadzór konserwatorski–o sposobie dalszego postępowania i konieczności wymiany na nowe elementy decyduje protokolarnie komisja w obecności nadzoru konserwatorskiego
- Uwaga: przed ostatecznym malowaniem wykonać próby kolorystyczne na fragmentach elewacji i wezwać nadzór konserwatorski w celu akceptacji doboru barwy elewacji . Jedynie po komisyjnym sprawdzeniu prób można przystąpić do ostatecznego malowania.

mgr inż. arch. Sławomir MAKSIMOWICZ
upr.proj.w specj. architektonicznej
bez ograniczeń nr B1 /99/92
(czł.PdOIA nr PD-0077)

inż. Ryszard BUŁAT
upr.proj.w specj. konstr.-bud.
nr B1/12/84 i B1/221/75,
(czł.POIIA nr PDL/BO/0163/01)

Białystok , 6 listopad 2011 r.